

Նորա ազգային գործերի մասնակցութիւնից պիտի յիշել, որ նա անբաժան ընկերն էր իւր հանգուցեալ եղբօր Յովհաննիսին՝ թէ Յովհաննեան ուսումնարանի հիմնադրութեան գործում և թէ այդ ուսումնարանը Թիֆլիսում գտնուած մեծագին բարվանսարայով ապահովելում, և ինքը լինելով մշտական պատուաւոր հոգաբարձու այդ ուսումնարանի՝ մինչև գրեթէ իւր կեանքի վերջը մասնակից էր դպրոցի հոգաբարձութեան գործունէութեան նորա բարգաւաճման և յառաջադիմութեան գործում:

Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան նախագահի պաշտօն վարելով երկար տարիներ շարունակ, նա նուրիւսած էր այդ գործին հոգով ու մարմնով, և այդ ընկերութեան ընդարձակ գործունէութիւնը կարելի է ասել դարձեալ նորան ենք պարտական. պատահել է մեզ տեսնել օրինակ դէպքեր, երբ այս և այն պատահիներ դիմել են նորան իբրև ընկերութեան նախագահի՝ միջոցներ տալ ընկերութիւնից ուսումը շարունակելու, բայց նա այն աստիճան խնայող է եղել ընկերութեան կողէկները, որ ինքը իր սեպհականութիւնից ապահովել է դիմողների տարեկան թոշակները և չէ ցանկացել ծանրանալ ընկերութեան միջոցների վրայ:

Իբրև ապացոյց, որ Բարեգործական Ընկերութեան նպատակը մօտ է իւր սրտին, Ալէքս. Անանեանը կենդանութեան ժամանակ նուիրեց այդ ընկերութեան երեսուն հազար ռուբլի:

Բացի ուրիշ շատ բարեգործութիւններից, պէտք է յիշել այստեղ և Քութայիսի հայոց դպրոցներին իւրովսանն նւութապէս և բարոյապէս օժանդակելը:

Հանգուցեալի հասարակական գործունէութիւնից շատ բան կարելի է ասել, որ խրատական և օրինակելի կարող է լինել շատ ազգայինների համար, սակայն մենք կարծում ենք՝ ապագայի գործ է մանրամասն քննութեան ենթարկել այդ յայտնի գործչի հասարակական կեանքը, որ, զուցէ կարելի կլինի անել ապագայում:

Իսկ առ այժմ՝ կարող ենք ասել, որ հանգուցեալը մի վերին աստիճանի բարեպաշտ և հեզահամբոյր ընաւորութեան մարդ էր, չափազանց ընտանեւէր և նորա այդ յատկութիւնները արտափայլել են նաև իւր որդիների վերայ:

Հանգիւտ նորա աճիւններին:

ԱՇԴ-ՋԻԻԱՆԻ

Ամսոյս 24-ին Թիֆլիսում վախճանուեց ժողովրդական յայտնի երգիչ Աշդ Ջիւանին:

Աշուղներ շատ են եղել հայերի մէջ և շատերն էլ մեռել:

բայց հաղիւ թէ մէկը նոցանից այն ժողովրդականութիւնը լինի ունեցած, ինչ որ ունէր հանգուցեալ Զիւանին: Դորա պատճառը այն չէր, որ նա շատ մեծ տաղանդի կամ բարձր գիտութեան տէր մարդ էր. ոչ, այլ այն՝ որ սազը ձեռին մի քանի տասնեակ տարի շրջում էր ամին ահղ և իւր բնական քանքարով շարահիւսեւ լով ժողովրդական երգեր՝ երգում էր նոցա ցաւն ու վիշաւը, ուրախութիւնն ու ցնծութիւնը, և ժողովուրդն էլ հէնց այս է սիրում, նա դնում է նոցա ետեից, ովքեր կարեկից են նորա տըրամութեան և խնդակից նոցա ուրախութեան: Աշղ Զիւանին այդպիսի կզակի մարդկանցիցն էր: Եւ ժողովուրդը՝ գիտեցաւ զնահատել նորա զգացմունքները ի հարկէ... մահից յետոյ հաղարարը ամբողջով ցնծելով վաճիքի բակը և ուղիկցելով նորա յուզարկաւորութեան:

Զիւանին, ծննդեամբ Սերոր Լևոնեան, Կարնոյ 1829 թուի գաղթականներից սերուած՝ իւր կեանքի մեծագոյն մասն անցրել էր Ալեքսանդրոպոլում, իսկ վերջին տարիներս միայն Թիֆլիսում: Նա կանոնաւոր ուսում ի հարկէ չէր ստացել, գրագիտութեան մէջ վարժուելով իւր բնական շնորհքով սկսել էր գրել ժողովրդական երգեր, որոնց ժողովածուն մի քանի տարի առաջ սկսեց հրատարակել նորա որդին՝ պ. Գարեգին Լևոնեանը, բայց յաջողեցաւ միայն առաջին պրակը լոյս ընծայել, իսկ մնացեալ, կարծիք ինն պրակները մնացին մինչև այժմ անտիպ:

Բացի այս երգերից Աշղ Զիւանին ունի թուրքերէնից բաւական յաջող թարգմանած և մի քանի հրատարակութիւններով տպագրուած «Աշղ Ղարիբի» հէքիաթը, «Բեարիմի և Ասլիի հէքիաթը» և այլ մի քանի գրքոյկներ, որ ժողովուրդը հաղարարութեամբ իննակներով էր սպառում:

Բնական էր ուրեմն, որ այսպիսի մի համեստ բայց բուն ժողովրդական աշուղի թաղում կատարուէր այնպիսի շքով, որի նմանը քիչ է տեսնուում առհասարակ, թէպէտ և սխալուած չենք լինի ասել, որ նոյն այդ շքով թաղող ժողովուրդը անմխիթար սպանեց նորան. չհաւատացողը թող կարդայ բժ. Բ. Նաւասարդեանի կողմ «Մշակ»-ում, որից յետոյ նոյն իսկ կարծում ենք՝ միայն... երեք բուրլի ուղարկող եղաւ ժողովրդի վիշաւն ու թախիծը երգող աշուղին:

